

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvántartások és hirdetések.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor
Fél évre . . . . . 4 kor
Negyed évre . . . . . 2 kor
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számoltatnak.

Nyilvántartás 50 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Felolvasó szerkesztő: ZRÍNYI KÁROLY.	Főszerkesztő: MARGITAI JÓZSEF.	Kiadó és lapnyújtó: STRAUSZ SÁNDOR.
--	--	---

Muraköz 1908. évi dohánytermelése.

Amikor Bornemissza Pál erdélyi püspök az első nyers dohánylevelet 1568-ban hazánkba behozta, azóta Magyarország földjén ennek az Amerikából származó növénynek termelése is meghonosodott.

Hazánkban a dohánytermelésnek legrégibb létszke Hevesvármegye délnyugati része; a verpeléti dohány leghíresebb volt mindenkor a magyar dohányok között és különösen nagy volt a jelentősége akkor, a mikor a dohányt még csak pipából szivták. A XIX. század első felében még meglehetősen keveset termeltek Hevesvármegyében is, bár akkor még teljesen szabad volt ez a termelési ág. Ujabban Hevesvármegyénél sokkal többet termelnek Csanád-, Csongrád-, Pest-, Békés- és Torontárvármegyében, de a termelésnek főszéke mégis az 1906. évi hivatalos statisztika szerint Szabolcsvármegye. (Itt 1906-ban 140 dohánytermelő községben 1040 dohánytermelő 12,986 hektár dohánynyíl beültetett területen 209,740 méter-mázsza dohányt termelt, a melyért 8.134,418 korona beváltási ár lett kifizetve.)

A dohányt, — mint ismeretes, — a század eleje óta adóztatják meg. Legelőször Franciaország sújtotta behozatali adóval. Minél jobban terjedt a dohány, annál fontosabb és jövedelmezőbb adóterület lett a dohány az egyes országokban. Leggyakoribb adóztatási mód azonban a dohány-monopólium, az egyedűrség különféle alakjaiban.

Magyarországon a dohányegyedűrség 1851. óta van érvényben. Az abszolút uralom idején illesztették bele ezt a dolgot, — a melyet a magyar nép gyűlölettel fogadott, — pénzügyi rendszerünkbe. Nem egy magyar nemes volt abban az időben, ki a legnagyobb lemondással inkább sarokba dobta, vagy földhöz vágta Árpádkorabeli ősi pipáját, semhogy a dohány élvezete útján is az osztrák sógornak adózzék.

Persze, azóta nagyot fordult a világ! De még most is, nem egy helyen, sehogyan tud a magyar ember megbarátkozni azzal a dohány-monopóliummal, azzal az immár teljesen magyarrá vedlett pénzügy-örrel. Az adóértékes ügyszólván még mindig csecsemőkorát éli népünkben.

A magyar dohánytermelés a kincstár részéről a mai időben bizony erős korlátok közé van szorítva. Dacára annak, hogy a kedvező éghajlat- és talajbeli viszonyoknál

fogva az ország legnagyobb részében mindenütt kitűnő dohány teremne és bár a dohánytermelés a kertészetnek egyik legjövendőbb ága: mégis a termelő területeket nem igen szaporítják az országban; mert részint a termelés és csempészkedés ellenőrzése, részint pedig a kincstár számára beváltandó dohány kezelése bizony nem csekély pénzüsszeget emészt fel.

Ez az oka annak, hogy a dohánytermelés hazánkban csak lassan, fokozatosan növekedik. És mind ezen korlátozó körülményeknél fogva mégis azt látjuk, hogy Magyarországi a nyugati államok közt, ide számítva az Amerikai Egyesült Államokait is, mint termelő a második helyet s Európában az első helyet foglalja el. A legutolsó, 1906. évi m. kir. központi statisztikai hivatal kimutatása szerint a szorosabb értelemben vett Magyarország területén 1906. évben 921 dohánytermelő község volt 11,716 dohánytermelővel. A dohánynyíl beültetett terület 50,704 hektárt tett ki s ezen 697,466 méter-mázsza dohány termelt. A beváltási ár kitett 26,945,023 koronát. Ami már most Magyarországon a dohányfogyasztást illeti, e tekintetben a 7-ik helyen állunk, a mennyiben az évi dohányfogyasztásból hazánkban egy lakosra átlag évi 110 kgr. esik, míg az első helyen szereplő belgáknak 279 kgr. jut. Legkisebb ez a hányad az oroszoknál, ahol egy-egy ember mindössze félkilogram dohányt fogyaszt el évenként.

A dohány-export az 1906. év folyamán szintén kedvező viszonyokat mutat fel. A világgiazi árak emelkedtek s így szép összeg jutott a magyar kincstár birtokába. Csak Ausztria részére 321,973 mm. dohány lett a fenti évben eladva.

A m. kir. dohányjövődék 1906. évi összes bevételre 125,820,000 koronára, kiadása pedig 60,258,000 koronára rúg, az évi tiszta jövedelem tehát 65,562,000 korona. Vagyona pedig 1906. év végén 100 millió koronán feüli volt. Láthatjuk ebből, hogy a dohány-monopólium, mint állami bevételi forrás, nem csekély jelentőségű.

Muraköz is, — melynek éghajlat- és talajbeli viszonyai a dohánytermelésre kedvezők, — kivette részét az abszolútizmus idejében a dohánytermelésből. Sőt nagyon is jelentékeny volt az. Hodosántól—Muraszerdahelyig terjedt a termelő vidék s előbb a széles levelű, zsisros és erős, ugnyevezett «muraközi cserebit», később pedig a gyengébb debreceni termelték. Azonban a do-

hányval való csempészet Muraközben különösen a 70-es évek végén oly nagy volt, hogy az akkori pénzügyminiszter, Szapáry Gyula gróf úgy az államkincstár, mint pedig az adózó közönség érdekében kötelességének tartotta a dohánytermelést Muraköz területére beszüntetni. Azóta, — mintegy három évtizeden keresztül, — a dohánytermelés szünetel Muraközben. Ugy a vármegye közigazgatási bizottsága, mint pedig Muraköz két választókerületének egyes országgyűlési képviselői nem egyszer szóaltak fel a kormánynál a muraközi nép érdekében, kérve, hogy részint e nép hazafias magartatása, részint pedig nemzetgazdasági szempontból a dohánytermelést újból engedélyezze.

A sok kérésnek azonban, — fájdalom, — fogantatni nem lett. Az egykori dohánytermelő vidék lakói szemlátomást rohamosan szegényedtek. A munkaerő a Szlavóniába és Amerikába való költözködés folytán napról-napra apadt. A legelők felosztása, a fillokszéra, az eladósodás, a családi perpatvar, no meg talán egy kevéssé a tunyaság is, bizony szomorú állapotokat teremtek Muraköz e részére.

Vége a mostani országgyűl. képviselőnek, kinek szíven fekszik a muraközi nép megélhetés, jövőjének biztosítása, sikerült a magas kormánynál kieszközölnie egyelőre a csáktornyai járás területére a dohánytermelés engedélyezését.

A m. kir. pénzügyminiszter 1907. év 104,544 számú rendeletével adta meg az engedélyt az 1908. évi dohánytermelésre. A csáktornyai járás földművelői örömmel fogadták az engedélyt, mert látták azt, hogy a magas kormány végre belátja a reájuk nézve nehéz, siralmas megélhetési viszonyokat s atyailag iparkodik e bajukon segíteni.

A csáktornyai járás területén a mult 1908. évben termelési engedélyt adatott 799 termelőnek 374 hold 1284 □ öl területre, ebből beültetett 670 termelő által 195 hold 367 □ öl; egy termelő átlag beültetett 466 □ ölet.

A beváltáskor, — mely mult év november 30-tól mintegy 17 napon át tartott, — összesen beváltatott 82,727 kgr. dohány, amelyért esett 36,857 kor. 09 fillér pénzüérték. Egy katasztrális hold átlagos jövedelme dohányban 424 kgr. pénzben 18784 koroná volt.

Dohánybeváltási szakértőül a pénzügyminiszter rendelkezése folytán az 1908—9-iki

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, Influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Minthogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

Sirolin

Emeli az érvényt és a testület, megszűnteti a köhögést, váladékot, eljeli tisztad.

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerüzletben. — Ára lívegenként 4.— koronára.

Köhögés, rekedség és hurut ellen

nincs jobb a 671 4-10

— RETHY-féle —

pemetefü cukorkánál!

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és há-
tározottan RETHY-félt kérjünk mivel sok
hasznatlan utánzata van,

1 doboz ára 60 fillér,

Csak RETHY-félt fogadjunk el!

„M-i-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz’ valódi
Antinicotin-cigarettahüvelyek fadobozban!”

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi!

Minden fadoboz egy érdekes bővészkártyát
tartalmaz.

672 9-26

Vadászok figyelmébe.

fegyverek, revolverek

30—50 százalékkal

olcsóbban kaphatók nálam, mintha
másutt részletfizetésre vásárolna.

Kérje ingyen és bérmentve legújabb árjegyzőkönyvet
Halászlé, vadászati, torna, vivó és egyéb
felszerelésekből állandóan dús raktár.

Földes L.

fegyver és sportoltszerek üzlete.

Budapest, II. Rákóczy-ut 6.

Naponta 100 csomagot küldök vidékre.
20 koronán aluli rendelések, csakis a pénz
előzetes beküldése mellett eszközölhetők.

607 48-62

Fischkandel Leó szücs

VARAŽDIN, VIDOVSZKI-TÉR 4.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy Berlinben
e szakmában töltött 15 esztendő után fenti helyen levő saját házamban
önnállósítottam magam.

Készíték mindennemű szörme-boát, utazó- és városi bundát, lábzsákok,
úgyszintén női kabátot mérték után. Bármily javítást, általában e szakba vágó
minden munkát elvállalok és lelkiismeretesen és jutányosan végzem.

Elvállalok mindennemű szörmeárut szakszerű nyári megőrzésre, melyekért
megfelelő anyagi felelősséget vállalok.

Legmagasabb áron veszek mindennemű vadat.

A legfontosabb kiszolgálást biztosítva, kérem minél számosabb meg-
bizásait.

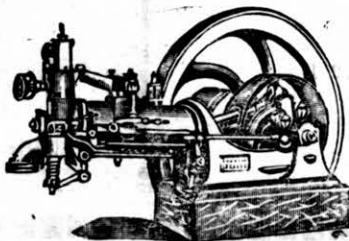
Teljes tisztelettel

887 6—6

Fischkandel Leó szücs.

Bővebb felvilágosítást ad szivességből Csáktornyán:
Masztnak József, Kossuth Lajos-utca 13.

Legmesszebbmenő jöttlítés 12 éves fizetési feltételek!

A drezdai motor-gyár részvénytársaság
Németország egyik legrégebb és
legnagyobb

motorgyára

szállítja az elismert legfokéletebb, legtartósabb, leg-
szabatosabb járású, leghíresebb és legolcsóbb üzemi
Benzin, Nyersolaj, Gáz, Acetylen,
Szivógáz

motorokat és lokomobilokat

Vezérképviselet és raktár: Gellért Ignác és Tsa.
Budapest, Teréz-körut 41.

917 3-12 Telefon szám: 12-91.

**Szőlőoltvány, amerikai és hazai
vesszőeladási hirdetőmény.**

A nagyméltóságú Földmivélsügyi Miniszterium
6090/1996. számú szokványrendelete szerint
válogatott első osztályú sima és gyökere

**Ripária-Portalis, Rupestris-Monticola és
Vitis-Solonis**

amerikai vadvessző, valamint ugyanily alanyokra ne-
mesített, fenti rendeletnek mindenben megfelelő a
legkiválóbb bor és csemege fajú

gyökere fás és zöldoltványok

úgyszintén hazai sima és gyökere vesszők ke-
rülnek nálunk ezen évben nagymennyiségben eladásra.

Badacsonyvidéki Szőlőtelep kezelősége,

Capotcza, (a Balaton mellett.)

859 9-26

Igazán HONI gyártmányú

**kosár és fonott
bútorok,**

különösen utazó-, kettős fedelű
és egyéb kosár, továbbá gyé-
kény, vessző, spanyolnád és bam-
buszból készült gyönyörű kivitelű
butor, végül változatos disztárgy
jutányos áron kapható:

**Kosár és fonott-butor
telepen**

788 5-20

MURAVID.

Állomás:

Kotor-Hisódomboru.

Kivánatra árjegyzék ingyen és
bérmentve.

Ház- és földeladás

Muraszerdahelyen levő

vendéglő házam,

továbbá 26 hold föld és rét-
ből álló birtokom eladandó.

Maschanzker Zsigmond

920 2—2

Muraszerdahely.

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyitlerek és hirdetések.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor
Fél évre . . . . . 4 kor
Negyed évre . . . . . 2 kor
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyitlárk postiszona 50 fillér.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Felolós szerkesztő:
ZRÍNYI KÁROLY.Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.Kiadó és lapnyújtó:
STRAUSZ SÁNDOR.

Muraköz 1908. évi dohánytermelése.

Amikor Bornemissza Pál erdélyi püspök az első nyers dohánylevelet 1568-ban hazánkba behozta, azóta Magyarország földjén ennek az Amerikából származó növénynek termelése is meghonosodott.

Hazánkban a dohánytermelésnek legrégibb létszke Hevesvármegye délnyugati része; a verpeléti dohány leghíresebb volt mindenkor a magyar dohányok között és különösen nagy volt a jelentősége akkor, a mikor a dohányt még csak pipából szivták. A XIX. század első felében még meglehetősen keveset termeltek Hevesvármegyében is, bár akkor még teljesen szabad volt ez a termelési ág. Ujabbban Hevesvármegyénél sokkal többet termelnek Csanád-, Csongrád-, Pest-, Békés- és Torontálvármegyében, de a termelésnek főszéke mégis az 1906. évi hivatalos statisztika szerint Szabolcsvármegye. (Itt 1906-ban 140 dohánytermelő községben 1040 dohánytermelő 12,986 hektár dohánynyal beülletett területen 209,740 métermáza dohányt termelt, a melyért 8.134,418 korona beváltási ár lett kifizetve.)

A dohányt, — mint ismeretes, — a szabad eleje óta adóztatják meg. Legelőször a franciaország sújtotta behozatali adó. Minél jobban terjedt a dohány, annál fontosabb és jövedelmezőbb lett a dohány az egyes országokban. Leggyakoribb adóztatási mód azonban a dohány-monopólium, az egyedáruság különféle alakjaiban.

Magyarországon a dohányegyedáruság 1851. óta van érvényben. Az abszolút uralom idején illesztették bele ezt a dolgot, — a melyet a magyar nép gyűlölettel fogadott, — pénzügyi rendszerünkbe. Nem egy magyar nemes volt abban az időben, ki a legnagyobb lemondással inkább sarokba dobta, vagy földhöz vágta Árpádkorabeli ősi pipáját, semhogy a dohány élvezete útján is az osztrák sógornak adózzék.

Persze, azóta nagyot fordult a világ! De még most is, nem egy helyen, sehogy sem tud a magyar ember megbarátkozni azzal a dohány-monopóliummal, azzal az immár teljesen magyarra vedlett pénzügyőrrel. Az adóerkölcs ügyszólván még mindig csecsemőkorát éli népünkben.

A magyar dohánytermelés a kincstár részéről a mai időben bizony erős korlátok közé van szorítva. Dacára annak, hogy a kedvező éghajlat- és talajbeli viszonyoknál

fogva az ország legnagyobb részében mindenütt kitűnő dohány teremne és bár a dohánytermelés a kertészetnek egyik legjövendelműbb ága: mégis a termelői területeket nem igen szaporítják az országban; mert részint a termelés és csempészkedés ellenőrzése, részint pedig a kincstár számára beváltandó dohány kezelése bizony nem csekély pénzösszeget emészt fel.

Ez az oka annak, hogy a dohánytermelés hazánkban csak lassan, fokozatosan növekedik. És mind ezen korlátozó körülményeknél fogva mégis azt látjuk, hogy Magyarországi a nyugati államok közt, ide számítva az Amerikai Egyesült Államokat is, mint termelő a második helyet s Európában az első helyet foglalja el. A legutolsó, 1906. évi m. kir. központi statisztikai hivatal kimutatása szerint a szorosabb értelemben vett Magyarország területén 1906. évben 921 dohánytermelő község volt 11,716 dohánytermelővel. A dohánynyal beülletett terület 50,704 hektár tett ki s ezen 697,466 métermáza dohány termelt. A beváltási ár kitett 26.945,023 koronát. Ami már most Magyarországon a dohányfogyasztást illeti, e tekintetben a 7-ik helyen állunk, a menyüiben az évi dohányfogyasztásból hazánkban egy lakosra átlag évi 1'10 kigr. esik, míg az első helyen szereplő belgákra 2'79 kigr. jut. Legkisebb ez a hányad az oroszoknál, ahol egy-egy ember mindössze félkilogram dohányt fogyaszt el éventint.

A dohány-export az 1906. év folyamán szintén kedvező viszonyokat mutat fel. A világpiacon árak emelkedtek s így szép összeg jutott a magyar kincstár birtokába. Csak Ausztria részére 321,973 mm. dohány lett a fentti évben eladva.

A m. kir. dohányjövődék 1906. évi összes bevétele 125.820,000 koronára, kiadása pedig 60.258,000 koronára rúg, az évi tiszta jövedelem tehát 65.562,000 korona. Vagyona pedig 1906. év végén 100 millió koronán felelt. Láthatjuk ebből, hogy a dohány-monopólium, mint állami bevételi forrás, nem csekély jelentőségű.

Muraköz is, — melynek éghajlat- és talajbeli viszonyai a dohánytermelésre kedvezők, — kivette részét az abszolútizmus idejében a dohánytermelésből. Sőt nagyon is jelentékeny volt az. Hodosántól—Muraszabadhelyig terjedt a termelő vidék s előbb a széles levelű, zsiros és erős, ugynevezett «muraközi cserebit», később pedig a gyengébb debrecenit termelték. Azonban a do-

hánnyal való csempészet Muraközben különösen a 70-es évek végén oly nagy volt, hogy az akkori pénzügyminiszter, Szapáry Gyula gróf úgy az államkincstár, mint pedig az adózó közönség érdekében kötelességének tartotta a dohánytermelést Muraköz területére beszünetelni. Azóta, — mintegy három évtizeden keresztül, — a dohánytermelés szünetel Muraközben. Ugy a vármegye közigazgatási bizottsága, mint pedig Muraköz két választókerületének egyes országgyűlési képviselői nem egyszer szólaltak fel a kormánytól a muraközi nép érdekében, kérve, hogy részint e nép hazafias magatartása, részint pedig nemzetgazdasági szempontból a dohánytermelést újból engedélyezze.

A sok kérésnek azonban, — fájdalom, — fogantaja nem lett. Az egykori dohánytermelő vidék lakói szemléletmást rohamosan szegényedtek. A munkaerő a Szlavóniába és Amerikába való költözködés folytán napról-napra apadt. A legelők felszántása, a fillokszéra, az eladósodás, a családi perpatvar, no meg talán egy kevéssé a tunyaság is, bizony szomorú állapotokat teremtettek Muraköz e részére.

Végre a mostani országgyűl. képviselőknek, kinek szívén fekszik a muraközi nép megélhetése, jövőjének biztosítása, sikerült a magas kormánytól kieszközölnie egyelőre a csáktornyai járás területére a dohánytermelés engedélyezését.

A m. kir. pénzügyminiszter 1907. év 104,544 számú rendeletével adta meg az engedélyt az 1908. évi dohánytermelésre. A csáktornyai járás földművelői örömmel fogadták az engedélyt, mert látták azt, hogy a magas kormány végre belátja a reájk nézve nehéz, siralmas megélhetési viszonyokat s atyailag iparkodik e bajukon segíteni.

A csáktornyai járás területén a múlt 1908. évben termelési engedély adatott 799 termelőnek 374 hold 1284 □ öl területre, ebből beülletett 670 termelő által 195 hold 367 □ öl; egy termelő átlag beülletett 466 □ ölet.

A beváltáskor, — mely múlt év november 30-tól mintegy 17 napon át tartott, — összesen beváltott 82,727 kigr. dohány, amelyért esett 36,857 kor. 09 fillér pénzérték. Egy katasztrális hold átlagos jövedelme dohányban 424 kigr. pénzben 187'84 korona volt.

Dohánybeváltási szakértői a pénzügyminiszter rendelkezése folytán az 1908—9-iki

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlván.

Mintegy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

Sirolin

Emeli az érvényét és a testület, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izsádat.

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárban. — Ára ívgenként 4.— korona.

dohánybevallási időszakra a csáktornyai dohánybevalló állomáshoz Murai Róbert volt kinevezve, helyettese: Tóth István.

Az alábbi statisztika részletesen beszámol az egyes községek részéről termelt dohánymennyiségről, valamint a beváltási pénzeredményről.

A dohánytermelési engedély kerti és szuloki levelekre szólott. Szuloki leveleket állig 3—4 község lakói termeltek, míg a többiek kizárólag kerti közepfinom dohányleveleket váltottak be.

Mint az alábbi statisztikából láthatjuk, anyagmennyiség tekintetében legtöbb dohányt beváltak: Drávavásárhely, VIII. Hegykerület, Ligetfalva, Zalaujár, Felsőkirályfalva, Murafüred, IV. Hegyker., VII. Hegyker., Mikófa, Muraszendahely, VI. Hegyker. községek. Legkevesebbet: Muranyirád és Felsővidafalva községek.

Legtöbb beváltási pénzeredmény: Drávavásárhely, Ligetfalva, Murafüred, Felsőkirályfalva, VIII. Hegyker., IV. Hegyker. községek. Legkevesebb beváltási pénzeredmény volt: Felsővidafalva, Muraszentkereszt, Muranyirád, Belica és Határórs községek részére.

A csáktornyai járás 1908. évi dohánytermeléséről a következő kimutatást közölhetjük:

A község neve	Összesen beváltott anyagmennyiség Kígramm.	Összes beváltási pénzeredmény kor.	Egy katasztrális hold átlagos jövedelme dohányban Kígramm.	Összes beváltási pénzben kor. ill.
Bányavár	352	148 69	113	47 58
Belica	340	82 08	419	101 08
Békkád	2144	1182 40	715	394 13
Bottornya	2246	616 36	390	104 36
Csáktornya	1579	833 74	743	392 35
Drávavásárhely	1744	690 96	395	119 64
Drávavásárhely	1503	698 87	775	309 01
Drávavásárhely	7814	2966 56	463	140 24
Erzsébetfalva	1903	1164 50	411	254 78
Felsőkirályfalva	3116	1698 93	330	271 68
Felsőpusztafa	1017	270 —	332	88 18
Felsővidafalva	42	15 12	228	80 40
Gáborvölgy	2303	1185 54	332	170 88
Határórs	190	97 45	202	103 89
Hegykerület I.	2324	1084 48	208	96 92
" II.	2418	116 18	225	103 83
" III.	1433	711 99	846	122 50
" IV.	2920	1524 47	290	151 51
" VI.	2560	1294 27	748	369 71
" VII.	2880	1466 19	649	330 37
" VIII.	3417	1567 79	430	197 50
Hétház	312	165 85	832	442 13
Jánosfalva	1587	663 62	946	408 38
Kristóffalva	728	363 43	342	171 02
Lapány	1567	765 89	783	382 94
Ligetfalva	3344	1814 02	418	236 75
Majorlak	661	318 70	441	212 47
Mikófa	2737	1009 72	509	187 85
Magyaród	365	174 45	307	146 84
Murafüred	2993	1645 13	515	283 06
Muranyirád	94	65 95	600	350 80
Murasiklós	2246	1017 82	176	126 27
Muraszentkereszt	130	48 70	115	43 29
Muraszentmárton	1415	726 73	754	387 06
Muraszendahely	2688	1373 93	396	202 61
Muraszilvagy	1186	364 12	316	97 10
Nagyfalva	1554	530 92	640	181 19
Nyírvölgy	1307	536 44	481	197 29
Ormos	1707	965 81	828	463 53
Órség	1372	407 86	509	168 94
Ráckanizsa	342	195 15	166	94 65
Réthát	1596	777 41	411	200 10
Strád	—	—	—	—
Százok	1825	601 12	712	234 63
Szentilona	—	—	—	—
Tófalva	1005	241 36	473	113 58
Tündérlák	542	317 80	723	293 47
Végfalva	1305	728 40	482	156 41
Zalaujár	3190	949 88	739	217 11
Zsenedy	834	475 41	636	362 35

időben történt, mert későn nyílt a tavasz; a nyár nagy szárazságot mutatott s így kedvezőtlen befolyással volt a dohány fejlődésére; a dohány csak késő ősszel érett be s ez a szárítást csak hátráltatta.

Mindezek dacára elég szép kereseti források jutott népünk, közel 37 ezer koronára a kifizelt pénz a beváltott dohányért.

Ugy halljuk, hogy a jövőben csak egyes nagyobb községeknek fogják megengedni a termelést, mert már most is, — dacára a nagy felügyeletnek, — csempészet adta elő magát. Óva intjük és kérjük a termelőket, hogy ne tegyék ki magukat holmi kellemtelenségeknek, mert ezzel nemcsak megélhetésüket, hanem jövőjüket is kockára teszik s így jöhet idő, amikor a multban oly számtalanszor óhajtott dohánytermelés talán örökidőkre beszüntetetik a kincstár részéről. Ezt talán bizonyára maguk sem kívánják.

Az iparosifjak színelőadása.

Az a rokonszenv, mely a Csáktornyai Iparosifjak Egyesületét a csáktornyai társadalom kezdetől fogva körülveszi, az egyetlen kedden megtartott műkedvelői előadása alkalmával is megnyilatkozott. A telt ház — ahogy mondani szokták — a legkésebben szóló bizonyossága volt annak a jóleső bizalomnak, mely az egyesület minden vállalkozását osztatlanul kíséri.

S hogy a közönség ez alkalommal sem csalatkozott az egyesületben, részünkről is jól esik konstatálnunk, mert «A bor» előadása is minden vidéki igényt kielégítette; a babért, mit ez alkalommal az egyet ismét kiérdemelt, bátran tűzheti bele abba a koszorúba, melyet A falu rossza, a Sárga csikó s a Gyimesi vadvirág hervadhatatlan virágaiból az egyesületnek eddig fontak.

Pedig A bor-nak előadása kétszeresen vette igénybe a szereplőket. Nehéz darab, melybe nemcsak fáradságtalan kitartást kellett bele vinni a betanulás szempontjából, hanem legfőképp drámai motívumai tettek próbára a szereplők tehetségét. S örömmel láttuk, hogy a nehéz kérdést fényesen megoldották. Ami természetesen a szereplők ügyességén s temperamentumán kívül elsősorban Boroviák Lajos polg. iskolai tanár ügyes rendezésének tudható be, aki szakavatott útbaigazításával a legnagyobb nehézségeket is leküzdölte s ezzel nemcsak fényes estélyt szerzett a hálás publikumnak, de egyúttal nagy elismerést önmagának s a darabban szereplőknek is.

Ami a darab szereplőit illeti, bajos és igazságtalanság volna közöttük párhuzamot vonni. Mert minden egyik szereplő, a maga keretében bele vitte a darabba nemcsak képességeit, de egész ambícióját is. Nemcsak a főbb szerepek alakítóiról mondhatjuk ezt, de azokról is, akiknek a darab szerkezte okából jelentelenebb szereppel kellett beérniök. Ezért az összájték kerek és összevágó volt.

Egy falusi történetet láttunk szemünk előtt lefolyni, mely hű képét tárta elénk a magyar nép hamisítatlan lelki világának. S a szereplők egész lelkületükkel domborították ki ennek úgy fény- mint árnyoldalait.

A családi életet kedvesen domborították ki Zrínyi Margit (Baracsné), Szőke Ilonka (Szunyogné) s a kicsi Domitrovics Misi (Jancsi) és Péntek Ernő, utóbbi a kedves Mihály gazda szerepében, kinél rokonszenvesebb, áldottabb lelkű Mihály bácsit az élő valóságban sem lehetne találni, mint ahogy ő azt a színpadon természetes, élethű alakításával bemutatta.

A hivatalos falusi apparátust igen sikertelen állították elének Grau Géza, Csened György és Pintarics Lajos, kik a falusi előjáróság képviselőiben szép ügykezettel törekedtek szétbogarzni a csomót, melyet a boggyilkos hatása a szerető hitvestársak veszedelmére majd szétbontatlanul, összebogozott. Grau Géza a tőle megszokott ügyességgel alakítván a falusi bírót, Göre Gábor szerepét — humorával s pompás alakításával nem egyszer élénken kacagatta meg a néző közönséget. Hasonlóképpen jól alakította Csened György a jól ismert Durbints sógort — igazi közvetlenséggel. Pintarics Lajos is ügyes kisbíró volt, ki az ő hatósági tapintatos beavatkozásait mindenkor a legelőnyösebben érvényesítette.

Nagyon kedves epizódjai voltak az előadásnak azok a jelenetek, amikor Cukor Mariska (Rózi) s Megla István (Matyi) egymással enyelegve, a szerelem lánczait fonták a darab komoly keretében. Mindenkor együgyű meleg éltető fényugárt éreztünk véggyúrranni a darab komor bonyodalmain, amikor az ő naiv játékkukban gyönyörködhetünk.

Legnagyobb sikert aratott azoaban természetesen Boroviák Lajos, ki mint Baracs Imre a legnagyobb és legnehezebb szerepet játszotta. Felesleges itt dicsérni az ő játékát. Ő nem diletáns, hanem igazi színész, akinek ez alkalommal nem is abban állott a művészete, hogy a maga szerepét jól játszotta, hanem abban, hogy a többi szereplőt magához emelte s harmoniát teremtett ott, ahol műkedvelői keretben könnyen disszonancia támadhatott volna.

Méltó partnerei voltak Baracsné szerepében Zrínyi Margit, aki szerepének nehézségeit úgy jó — mint balsorsban nagyon ügyesen küzdötte le s Dénes Jótán, Eszter szerepében, aki az intrikus özvegyasszonyt pompásan játszotta el mind a három felvonáson keresztül.

Hasonló tetszéssel találkoztak, Szőke Ilonka, mint Szunyogné; az örökösön udvarló gyöngyöcs, Szabó Elemér, mint Ceglédi Pál; Herrstein Anna, mint Göréné s Bernhárd Vilma Zsuzsi s Wechtersbach Luiza egy asszony szerepében, kik szintén előmozdították a darab sikerét.

Nem volna teljes referendánk, ha a kosírsól (Ceizek István) s a cigányokról (Róza Ernő, Jenes János és Gacsál István) nem emlékeznénk meg, akik a színpadon való szereplésökkel állandó derűtségben tartották a közönséget.

Az előadás sürd taps s kihívás kísérelében fél 11 órakor ért véget, melyet tánckövetet. A mulatságban annyian vettek részt, hogy reggel 3 órakor sem lehetett rendesen táncolni a nagy tolongás miatt. Csak 6 óra felé oszlott szét a közönség egy Kedves estének felejthetetlen emlékeztével.

K Ü L Ö N F E L É K.

— **Kérelem.** Lapunk folyó hó 1-ével a XXVI-ik évf. I-ső negyedébe lépelt; ez alkalommal tisztelettel kérjük az előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, megújítani, a kik pedig előfizetési díjjal hátralékban vannak azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek, ne hogy a lap szétküldésében fennakadás történjék. Tisztelettel a Kiadóhivatal.

— **Tanítválasztás.** A Zalaszentlőrincen megüresedett kántortanítói állásra Hegedűs Elek zalabogányai tanítól, lapunk szorgalmas munkatársát választották meg.

— **Eljegyzések.** Heinrich Alma kisasszonyt, Heinrich Misa helybeli kereskedő leányát folyó hó 1-én jegyezte el Rosenberg Kálmán a Muraközi Takarékpénztár Részvénytársaság tisztviselője. — Horváth János Eszékrol jegye váltott Murkovic Olgával Budapestről.

— **Halálhíradás.** Falla Emil dr. kir. közjegyző, társadalmurknak egyik előkelő és rokonszenves tagját súlyos csapás érte, a múlt héten. Fia Lehel, ki a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ügyvédi fiókjának hivatalnok volt, 23 éves korában Újvidéken elhunyt. A most szerzeszt garázdálkodó vörhenynek lett az áldozata. Sokáig küzdött a gyilkos betegség ellen, de a legmondosabb ápolás sem menthette meg fiatal, szívós életét. Nyugodjék békében!

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyi miniszter Horváth Zoltán csáktornyai és Lisziák Jenő perlaki járásbírói irnokokat jelenlegi alkalmazásuk helyén irodatisztekkel nevezte ki.

— **Új selyemtenyészési felügyelő.** A m. kir. orsz. selyemtenyészési felügyelőség Szekszárdon Berlek Győző okl. tanítót a csáktornyai kerületre selyemtenyészési felügyelőnek nevezte ki.

— **Nyilvános köszönet.** Fejér Dénes m. kir. honvéd százados Varasdrol a csáktornyai kórházalap javára 10 K. volt szíves adományozni, melyér a községi előjáróság hálás köszönetét nyújtja.

— **Az ingyene népies színelőadás.** Multkor jeleztük, hogy az iparosifjak által előadott «A bor» c. falusi történetet a Zala vármegyei Közművelődési Egyesület kívánságára vizkereszt napján meg fogják ismételni a falusi nép kedvéért, belépő díjak nélkül. A közigazgatási hatóságok mindent elkövettek, hogy a nép erről az előadásról értesüljön. De éppen ez volt a baj; mert a hallatlan érdeklődés következtében akkora néptömeg töltött a vecsernye után a Zrinyiszálló nagytermébe, hogy mozdulni sem lehetett ott. S így a rendezésbe nem lehetett a terembe, mert a nép nagy tömege a folyosókon s az utcán szorongott. Türelmetlenné tette a helyzetet, hogy a terem jónagyrészét a már korábban beözönlött gyereksereg töltötte meg, melyet utóbb onnan már nem lehetett kiszorítani. A rendezőség alig volt képes félig-meddig rendet teremteni a teremben, hogy az előadás megkezdődjék. Amint azonban a függőnyt felhúzták, a soha színházat nem látott falusiak csodálkozásuknak hangosan is kifejezést adtak, a gyermekek az ennek következtében keletkezett tolongástól sikoltozni kezdtek, úgy hogy az előadást folytatni nem lehetett. A rendező a folytonos zibongás közepette kénytelen volt az előadást még az első felvonás befejezése előtt beszüntetni. Szükséges volt az előadás beszüntetése legelőképen azért, mert a következményekért senki felelősségét nem vállalhatott. Így is valósággal szerencse, hogy a rövid előadás egy-két ájúlási eseten kívül katasztrófával nem végződött. — A sajnáltni való esetet azonban a rendezőség helyre akarja hozni, amennyiben ma d. u. a szereplők készséges beleegyezésével az előadást megismétli — de preventív intézkedésekkel, amennyiben csak 200 drb. belépőjegyet bocsát a jegyzők rendelkezésére a falusiak számára. Ezenkívül 100 ülőhely lesz fenntartva 1 K-ás belépti díjjal a csáktornyaiak részére. Ennél több nem bocsátható be a terembe. Az előadást csak azért ismétli meg a rendezőség, mert a falusiak

érdeklődését ki akarja aknázni a magyarság szent ügyének.

— **Meghívó.** A Muraközi Tiszti Önségélyző Szövetkezet rendes évi közgyűlését 1909. január 24-én délelőtt 11 órakor az állami népiskolában tartja meg a következő tárgysorozattal: 1. Az igazgatóság évi jelentése és a tiszta jövedelem felosztására vonatkozó tervezet benyújtása. 2. A felügyelőbizottság jelentése, a számadások és mérleg helybenhagyása s a felmentvény megadása. 3. Felügyelőbizottság (3 tag) és egy póttag választása. 4. Indítványok. Csáktornya 1909. január hó 3-án. Zrinyi Károly elnök. Torday János jegyző.

— **Az ügyvédi kamara köréből.** A zalaegerszegi ügyvédi kamara közírárré teszi, hogy dr. Pichler Gyula ügyvéd Perlak székhellyel a kamara ügyvédi lajstromába felvétellett.

— **Az orvosszövetség és a munkáspénztár.** A csáktornyai orvosok és a munkáspénztár közt végre tisztázódni fog a helyzet. Mult év december hó 24-én érkezett meg Thassy Gábor dr. levele a nagykanizsai pénztár igazgatóságához, melyben az orvosszövetség zalavármegyei fiókjának elnöke bejelenti, hogy a szövetség a korábban létesített megállapodáshoz hozzájárul és a fegyelmi kérdést, mely eddig ütköző pont volt, a megállapodásból kikapcsolja. Mint értesülünk, a pénztár igazgatósága Csáktornyan a közel jövőben kirja a pályázatot egy orvosi állásra.

— **Gyűjtés a Csány szoborra.** Városunk egy lelkes urnője, Szalmay Józsefné a mult hó folyamán nagyobb összeget gyűjtött a Zalaegerszegen felállítandó Csány szobor javára. Az ő buzgólkodása folytán a következők adakoztak a gyűjtésben: Özv. Hackl Károlyné 1 kor., Heisler Ferenc 1 kor., dr. Kovácsics Ferenc 1 kor., Pálya Mihályné 1 kor., Plichta Béla 2 kor., Kende Róbert 2 kor., Zrinyi Viktor 2 kor., Kovács Paula 2 kor., Binder Károlyné 1 kor., Róflák Gyuláné 1 kor., Pethő Jenőné 2 kor., Gráner Testvérek 2 kor., Neumann Róbert 2 kor., Székely Vilmos 2 kor., Benedikt Ede 2 kor., dr. Balla Emilné 2 kor., Hirschmann Leó 2 kor., Zakál Henrikné 1 kor., N. N. 2 kor., Strausz Sándor 1 kor., Hirschmann Adolf 1 kor., Králl József 1 kor., Nuzsy Mátyas 2 kor., Antonovics József 1 kor., Szalmay József 1 kor., Viasz Nándor 2 kor., N. N. 2 kor. Csáktornyai Takarékpénztár Részvénytársulat 5 kor., Weisz Miksa 1 kor., Muraközi Takarékpénztár Részvénytársaság 3 kor., N. N. 1 kor., Dobsa Kálmán 2 kor., Simon István 1 kor., N. N. 1 kor., N. N. 1 kor., Szabolics Rezső 1 kor., Lukmann Nándor 2 kor., N. N. 1 kor., Marinovics Ferenc 1 kor., Lukatsy József 1 kor., Martonossy Imre 1 kor., Simon Lajosné 2 kor. Összesen 66 korona.

— **Koncert.** A tanítóképző-intézet koncertjének nagy várakozással néz elébe a város közönsége. A rendezőség, hogy a támasztott igényeket minden irányban kielégítse, fáradságtalanul abban, hogy a koncertet nagyszabásúvá tegye. Ennek eredménye, hogy a már közölt három művészi számon: a zongora, hegedű és cimbalom-játékon kívül érdekes szabadelőadást is illesztett bele a programba, melynek előadója Boroviák Lajos polg. isk. tanár lesz. Mindenki, aki Boroviák talentumát már ismeri, bizonyára csak örül annak, hogy az ő művészi szereplése is gazdagítani fogja a szép műsort, melyet legközelebb nyilvánosságra hozunk. Egyelőre csak arra kéri a rendezőség a t.

közönséget, hogy amennyiben valaki bármilyen okból meghívót nem kapott volna, az szíveskedjék az intézet igazgatóságához fordulni, ahol a technikai okokból eredt hibát a legnagyobb készséggel jóvá teszik.

— **Kristalin.** Aki ezt a kiváló szépségű szert csak egyszer is használta, az sohasem fog más szerrel kísérletezni, hogy bőrtét higiénikusan ápolja. A Kristalin egy növényekből összeállított kristálymassza, mely a bőrt fiatalítja és szépíti. Szepelők, vimmerlik, májfoltok s minden arctisztálatások rövid időn belül eltűnnek. Egy üvegdoboz ára 3 korona. Próbadozoz 50 fillér. Kapható mindenütt. Póstanaponta küldi szét a vezérképviselet: Budapest, Baross-utca 91.

— **Dr. Lakó Imre** ügyvédi irodáját Leteyén megnyitotta.

— **Meghívó.** A csáktornyai m. kir. áll. tanítóképző-intézet az Ifjúsági Könyvtáralap javára a «Zrinyi» szálló nagytermében 1909. évi február hó 13-án hangversennyel egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. Belépődíj: személyjegy 2 kor., családijegy 5 kor. Kezdetre 8 órakor. A táncmulatságon Csicseri Dandy József zenekara játszik. A fellépítésekkel a «Muraköz»-ben nyugtázzák. A rendezőbizottság élén Háspél István elnök, Cseh Géza és Holtbauer János alelnökök állanak. A rendezőbizottság 38 tagból áll.

— **Pályázat szoborműre.** A Csány László szoborbizottság nyílt pályázatot hirdet Csány László volt közlekedési miniszter, 1849-es vértanu emlékszobrának a művére. Feltételek: 1. Csak magyar honosok pályázhatnak. 2. Ezek között a pályázat nyilvános. 3. A pályázat beadásának határideje: másfél év, vagyis 1910. július 1. 4. A pályaterv mérete 1/2 nagyság legyen. 5. A szobor elkészítésére és felállítására 30—35 ezer korona leendő költségesül. 6. A munkaköltsége körül magyar munkások dolgozhatnak s az emlékszoborhoz felhasználandó anyagok is lehetőleg magyarhoniak legyenek s ezeknek részletesebb megnevezése és írásban való beadása is szükséges a minta (tervezet) beadásával egyidejűleg. 7. Díjak: I. díj a szobor kivételével való megbízatás. II. díj 500 kor. III. 250 korona. 8. A tervezet a kijelölt határidőig a «Csány szoborbizottságnak» küldendő, vagy adandó át Zalaegerszegen. A szoborbizottságnak 1908. dec. 13-iki határozatából. Dr. Thassy Gábor elnök, Bosnyák Géza elnök, Borbély György titkár.

— **Az «Országos Magyar Iskola Egyesület»** 1909. évi naptára Ábrányi Emil és Szundv Károly szerkesztésében a napokban jelent meg. Az izléses kiállítású naptár az egyesület beszámolója és céljainak rendkívül ügyes, agitatórius ismertetése mellett új dolgokat is nyújt. A naptárak közismert — rendszerint összelátolt — szépirodalmi rovata helyett igen tartalmas cikkeket közöl a magyar nemzeti kulturáról Halász Ferenc min. tanácsosnak a «Nemzeti népvétele»-ről írt nagyrértékű közleménye a nemzeti kulturpolitikával foglalkozók között előre láthatólag feltűnést fog kelteni; Ábrányi Emil, a magyar föld, magyar haza és magyar társadalomról írt poétikus cikke és sok más érdekes közleménye alapján megérdemli a naptár, hogy minél szélesebb körben elterjedjen. A naptár levélbeli kívánságra és 60 fillér beküldése ellenében mindenkinek megküldi az egyesület központi irodája: Budapest, központi városához, I. kapu, félmelet, 41. ajtó, telefon 113—65.

Főmunkatárs:

BRAUNER LAJOS

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Drávavásárhely.

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplatna ošna je:

N. celo leto . . . . . 8 kor
Na pol leta . . . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . . . 2 kor
Bjedini brjji koštaju 20 fil.

Obznanje se poleg pogodbe računaju.

MEDJIMURJE

Odgovorni urednik:
RHOSÓCZY ELEK

Glavni urednik:
BEZENHOFER MIHALY

Izdatelj i tiskar:
STRAUSZ SÁNDOR.

Šparajmo!

Ve, da po celom svétu mali gazdi, poljodjelavci, težaki, službeniki ravno tak imaju děla pri vekši gospodarski posli i industriji, kak i peneznici ili pak vlastelini: opet očemo naše ljudstvo opominati na to, naj nebude lakoumno, naj si ne potepe on mali zaslužek, kaj si s težkom mukom mora vu tujni, i i pak doma preskrbeti, nego dobro si naj premisli, na kaj će vun dati, ili na kaj će potrošiti svoj mali zaslužek.

Pri nas ima svaki clovek dost dobroga živa; potlam su počeli ljudi na delo iti, već ga ne štircje. Ideju dalko za delom, lépo si služuju, nego jako retko šteromu se to pri gospodarstvu pozna. Kuliko zaslužuju, tuliko potrošuju. Ako više služuju, više potrošuju. Samo popitajte malo po krčma, kuliko su tam dužni. Kak žalostno je, da su naši ljudi tak lakoumni. Još bolje žalostno, da su žene još već krive, kak muži. Žena, namesto da bi čuvala i branila muža od toga da bi preko reda trošila, još ga navabi uvalenta, da se prek mere zaduži. Svaki zna, ako je samo par forintov dužen, kak težko se oduzi, ne pak on, ki je 10—20 ili još više dužen.

Svaki clovek onak slobodno živi, kak je njemu draga volja, nego vu vezdašnjem svétu si ipak mora premisliti, gda vidi, da svi narodi, svi orsagi, sve ljudstvo okoli jako dobri gospodari i poleg toga od brige, vu miru, vu obilju živi, da ako oče do česa dojt, onda mora i s penezi dobro zahajati znati.

Ako bi samo malo bolje štele gazdarice doma gospodariti, sve, kaj njim je k hiži potrebno, sve bi si mogle doma prigospodariti. Kuliko bi mogle na pijac poslati svakojačku povrtelj, mladinu? Kaj nemreju doma prodati, blizu je železnica, moći je razposiljati, kam clovek oče, gde nam bolje platiu.

Glejte ove bugare; svako protuletje dojde iz daleko sim, pak si tu lépe peneze prigospodariju kroz leto. Kak se njim splaća rendu plaćati, pak s tak daleka sim dojt, kak nebi znale i naše žene tu prepovati? Vu školi, na školskom vrtu se već to se vučiju vaša deca, pak i vi slobodno tam naluknete, kak je treba jednu ili drugu stvar povati, i budete vidli, za par let budete lépi hasen stoga imeli. Muži ve čas imaju, naj pripraviju za vrtake kolje, za graju trnje, da već zaran na protuletje si budete mogli vrtaka ograditi i povrtelj posejati. Pripravite si već ve zemlju za to. Gazdarice, probajte stēm bolje gospodariti, budete vidle, da čete one peneze, kaj nam muži dimo pošljeju, ili štreke dimo donešju, sve na bok deti, i na dober cilj preobnerti moći.

Hvala Bogu, jesu već i tak razumni, šparani ljudi, šteri si svaki mesec par forintov vu feraju, ili na pošti vu poštansku šparkassu deneju. Da dojde jesen ili zima, imaju lépe skupne krajcare, kaj si na vekši hasen moreju preobnrti.

Vu poštansku šparkassu vam nuler zemeju, ako samo par fillerov date. Tuliko, kuliko imate. Svigdir je blizo pošta, pak skorom svaki den nešči od vas ide tam,

uvěk imate priliku pa fillerov par grošov, makar kurun tam pšti.

Vidite, tak mali gospodari, težaki ovak moreju početi šparati, i ne da sve ono, kaj zaslužuju prez reda, hity potrošuju, največput zapijeju. Imate još, našu decu, ovi te narasti, leta fletno mineju, kaj čete njim dati v ruke, da je od hiže odpravte? Onda budete drkali s vekslini od susela do suseda, od kuma do svaka, da vam podpiseju, ar drugač si nemrete dēte v red postaviti. To se bormeš ne pristojli! Da bi čec, mati pred par lét samo malo, velim šamo čisto malo bili šteli šparati, da nebi bitak rada podvorli gutu, nego bi se bili decu iz dēticom stisnuli i tak trošili, kak jeder siromak poljodjelavec, ili težak slobodno trši, onda ve nebi imeli takve brige, pak se nebi morali ve pred svojom decom i predsemi ljudmi sramovati.

»Meni su moji oditelji nikaj nē ostavili, meni je nē špot, a o i ja nemrem svojim nikaj ostaviti.« Ovak se najviše takvi razvuzdancov zgovarja; a nezna to, ako on makar nikaj nē dobil š svoji roditelji, od dragoga Boga, ki jednak nadēli svakoga cloveka, je sve dobil, kaj zdan zdrav, razumen clovek ima. Nego in si je pamet, razum pozabil malo vezba, zato je ve i na to došel, da je prez razuma. Takov clovek i zdravje lahko zgubi.

Nemremo dost opominati na naše ljudstvo, kak hasovito je, ki si od svojega zaslužka bar nekaj na bok deneju. Najte peneze doma imeli. Clovek se lahko spozabi, pak kaj je već dugo vrēme skup šparal, jedno odvečer lahko potroši. Zato su ferajni, zato je poštanska šparkassa; na svakoj pošti si morete

Črna krava.

Prošćenje i sajam čakovački na Porciunkulovo je svakomu medjimurcu a i izvan medjimurja poznat. Te dane dohadjaju ljudi na prošćenje i trgovci na sajam od svih stranah. Tum prilikom je i moći videti tko koga rado ima, jer i najsiromašniji dečko na Porciunkulovo otvori svoju kesu i donese svojoj odabranoj čim liepsi dar.

U niekom malom miestancu stala je mlada kćerka staroga gospodina školnika Slunjsky-a na ogradu svog vrta naslonjena, pak je žalostno gledala mimo jureće željezničke vlakove sa prošćenjari i sejmari u Čakovac. I ona bi se želela na tu pučku svečanost pelati, ali bila je — sirotal! — Niti je mogla sama a niti je imala koga skim bi se vozila, a niti je imala koga, tko bi joj Porciunkulovog dara donesel. — Suze su joj navrele na oči, a rad ju je stari njezin otac pital za zrok plaća, rekla mu je:

»Ah dragi japek, svi se voze na sajam, na pučku svečanost u Čakovac, samo ja moram doma ostati. Dievojke našega sela dobivaju dare iz pučke svečanosti, dapače i naša hrdjava dekla je od svog dragog do-

bila licitarsko srdce i tkaninu na reklec. Samo ja nedobim od nikoga nikaj. — Ah dragi japek pusti i mene na pučku svečanost, da se malo iz toga ovdje svakdašnjega probudim i jedno malo pozabavim.

Stari gospodin školnik je nekak znamenito mahal glavom simo tamo i rekel: »Drago diete Rozika, budi pametna! — Ti to moraš uvideti, da biti nemore. Kaj se mene tiče, ja bi ti to malo veseljiče privušil, ali mi nemore k tomu potrebita. A gde bi i vzeli . . . to i sama vidiš.«

Rozika si je zdehнула te nije odgovorila; em je znala, kakovu malu plaću ima njezin otac, jer seljaci školnika najgore plaćaju, i istoga kanasza bolje plaćaju nego školnika, jer drže, da im donose kanasu povierene svinje veću hasen, nego školniku povierena dieca. Ali i u školnikovoj glavu su se vrtele misli, kak bi on svojoj dragoj kćerki mozbit ipak mogel prirediti zaželjeno veselje.

»Imam ga!« — zavikne na jedan krat proti žalostnoj Roziki. — »Ti pojdes u Čakovac! — Ja sam včera pri Caru čul, da Kožnjakovica ide svojom crnom kravom sutra u Čakovac, gde će ju od nje kupiti

Gerec iz Szerdahelya. Kožnjakovica je poštena žena, pak ako ju zaprosim, sigurno te vzeme sobom, i ja sam njoj već više toga za volju učinil.«

Rozika se vrgne od veselja otcu okolo vrata, a dobra i bogata Kožnjakovica pak je na molbu školnika, rada uzela Roziku sobom u Čakovac na pučku svečanost. Stara je gizdavo koracala polag liepe Rozike, koja joj se je u stiski sajma za suknju lovila, te se je gizdala, kad je videla, kako se za njezinom štēnicom dečki zgedavaju, a nije niti bilo čudo, jer Rozika je bila gustih crnih lasih vrlo liepa črnka.

Kožnjakovica svoju črnu kravu niti nije sobom na sajam povel, jer ju je trgovac Gerec već kod nje doma videl, pak je anda rekla Roziki: »Sada čemo se malo po sajamu okolo zgedati, a onda idemo k Pecorniku tamo me čeka marvinski trgovac Gerec, radi te trgovine s kravom. No, — pak ako on sam nebi mogel dojt, tak će me čekati njegov sin Vilhelm, — tak mi je barem vetomadne rekel.«

Pecornikovu ošteriju svaki pozna, onde se sastaju građani, seljaci i trgovci, koji iz vana u Čakovac dohadjaju. Danas je bilo

peneze dati v kassu. Ako imate doma pe-
neze, makar je i ne potrošite, zato su vam
uvek jednaki; ako je pak v kassu date, tam
još i nekvi kamati narasteju gori. pak više
dobite vun, kak kaj ste nuter deli.

Ovak bi mogli vi i vaša deca za par
lét srečni biti. Nebi morali navék v tujni
delati, nebi morali uvék ljudski slugi biti.
Ar težak, makar kak dobru plaću ima, itak
drugomu služi; onak dobi plaću, kak si služi;
tuliko si služi, kak delo ima.

Politički pregled.

Akoprem su sada svetki i svaki človek
je počival, ali vu politici ipak nema mira.
Velika pitanja su se sada napre postavila,
ove je treba rešiti. Prilikom novoljetnih
pozdravov pri ministrupredsedniku i Kos-
suthu ministru su ova pitanja takaj vu go-
vori bila spomenuti.

Zbog glasov, koji se širiju zbog tabora
je opet napre došlo pitanje povekšanje broja
soldacije. Tak stoji stvar, da i magjarski
političari vidiju, da je vojku potrebno oja-
čiti, ali dok se narodni zahtevi nezvršuju
zatoga neće Magjarska više soldatov dati.
Vezda je i kralj pristal na to, da se one
želje magjarskog naroda spuniju, koje se
spuniti moreju. Ali zbog toga su naši su-
sedi austrijanci jako razsrdili i hoteli su
vu svojem orsačkom spravišču vu Beču
strašno larmati na magjare. Bili bi i to
včinili, ako je nebi kralj spomenul, da se
naj nepuščaju vu one posle za koje njih je
ue briga.

Drugo pitanje je bankovno pitanje
Austro-Magjarska banka je dala k obedvém
vladam molbu, da se šnjom i nadalje sklopi
pogodba, tojest, da i dalje skupna ostane
banka. Magjarski političari hoćeju da bude
ekstra magjarska banka i ekstra austrijska
banka. Vezda tečeju rasprave vu tém poslu.

Još je jedno pitanje glavno, tojest da
se zakon napravi od obćenitoga izbornoga
prava. Zakonska osnova već leži pred or-
sačkim spravišču i morebiti za malo vréme
bude zakon iz nje.

Te sve pitanje se moraju razsvelliti;
da bude čist položaj onda budu se vu
koaliciji stojeće stranke sjedinile, tojest više

nebude koalicija nego bude jedna stranka
sa jednim vodjom i jednim programom.

Vezda pak hajdmo malo prek vu
Horvatsku. Koalicija bi se rada pomirila
sa banom barunom Rauchom. I kak se
vidi nemirneši člani koalicije budu vun
stupili serbi budu takaj vun stupili iz ko-
alicije i onda ostali budu se priklopili ba-
runu Rauchu te bude tak nastal mir.

Vu Srbiji su se sada serbi proti svo-
jemu kralju Petru obrnuli. Kak se vidi budu
ga još stirali iz orsaga, ako pak neće iti ga
skončaju, kak su Šandora kralja skončali.
Nekoje novine jako proti kralju pišeju vu
Srbiji.

Još imamo spomenuti da je prošlog
ljeta decembra 28-ga, tojest vu pondeljek
vu jutro strašen potres bil vu Južnoj Tal-
janskoj. Messina i Reggio veliki varoši su
se porušili da nije ostal kamen na kamenu,
bližnja sela su se takaj na prah porušila
koje barke i damsfi su bile blizu, one su
sve vtunule jer ne samo da se je zemlja
treskala, nego se je i morje treskalo, a onda
na više metrov visine zdiglo i vdrlo na
suhu zemlju, te kaj je potres ne vništil, to
je morje poplavilo i posud smrt delilo lju-
dem. 200 jezer ljudi je mrtvi, tojest dvaput
tuliko ljudi, kuliko vu celim Medjimurju
stanuje. Biskupi, popi, grofi, cele brigade
soldatov su mrtvi. Potres je strašen bil.
Išće su ljudi spali kad je njih rano vu
jutro potres zastigel. Koji su se oslobodili
oni na pol goli drćeju po vulichah i kak
nori kričiju: »Tu je kraj svétu!« Zaistinu
200 jezer ljudem je kraj a to je već dosta
velik svét. Po celim svétu sabiraju dare za
nesrečne, koji su vu životu ostali bez op-
rave, bez jesti i bez svojih milih.

KAJ JE NOVOGA ?

— *Prosimo naše poštuване pred-
platnike, naj nam vu novim tertalju
predplatne zaostatke čim predi pošlejo
i predplate ponoviju.*

— *Grozovita nesreća.* V jednim
mestu je već na kratkoma spisano, kakva
nesreća je dostigla Taljanskoga orsaga. —
Za Pompeji i Herkulanum čitamo, da je
vtunul isto tak se pripetilo s Messina i Reggio

varasi, koji su zniknuli, kak da njih niti
nebi bilo. — Predi kak bi spisali do kraja
ovu nesreću, očemo na kratkoma, kaj je to
za mesto, de leži itd. Na južnoj strani Tal-
janskoga stoji jedan otok, tak zvani Szicija.
Na ovim otoku stoji jedan varas Messina.
Ne daleko od ovoga varasa, na Taljanskim
vu Kalabriji je Reggio. Obedva varasi su
čista kre morja. Ne daleko od Messina, na
otoku je Etna zvani vulkan, koj se večkrat
burka. — S jednom rečjom cela okolica je
jako v pogibelnom mestu radi Etna vul-
kana. Tu se pripetila grozovita nesreća, koju
ne moći spisati. — A ve registriramo one
telegrame, koje čitamo od ove katastrofe:
Jeden, koj se oslobodil s Messina, piše sle-
deće: Ne moguće spisati ovu nesreću. Celi
varas je strašna podrtina. A ljudstvo je
skorom do zadnjega čoveka zniknulo. —
Koji su zivi ostali, i oni se strašno mućuju,
gladuju, jer su bez svega ostali i čez noći
moraju prebivati na čistoj vedrini. Spricalke
su jako potrebne, kaj bi ognja pogasili. Celi
kolodvor se porušil i svi vagoni su z drob-
ljeni. — Sveučilište, pošta i druga stanja
su v spodrta. — Oranjeni kričiju, javčeju,
kajvi sve pateke doktori, uredi, straže su
zniknule. — Jeden mornar, koj je bil na
šifu uprav ono vréme pred Messina vara-
šom, povéda sledeće: 29-ga v jutro ob pol
sestoj vuri se morje strašno počelo burkati
tak, da je šife sim—tam metalo, kak labdu.
V drugim hipu je jedan strašen valj vun
vudril na obalu, i porušil sve zidine. Fabrika,
deparobrode delaju se zrušila. Z Palermo va-
raša (i taj varas je na Sicilija otoku) pišeju
sledeće: Nesreća je tak strašna, da nju ne
moći premisliti. Messina varas je sama po-
drtina. Blizo 12 jezer ljudi je v jednim hipu
poginulo. — Svaka pomoć je bila preslaba.
— Na sve strane ogenj i voda. — Jeden
Pulko zvani patika patikar, koj je z Messina
varasa došel vu Nápoly, pripoveda sledeće:
Na šifu sam bil, koj se spravljal z Messina
v Reggio. — Po petoj vuri je od juga strašen
vihor spuhnul, cela zemlja se stepala, hr-
mela, morje je naraslo, ali za čas je tak hitro
henjalo, da je šif prepal do dna. — Ali v
drugim hipu nju je jedan valj gori zdigel i
hitil k pristanišču. Valji su odmah pod se
zakopali kolodvora, kasarne i vnoگو soldatov

osobito sve puno onde, skoro niti miesta
nije bilo moći dobiti. Nieki na gradjansko
oblečeni mladić je stal pri vratih na stienu
naslonjen te je puščal pive mimo sebe u
sobu prohadjati. U ruki je držal kriglec
pive, jer ga radi stiske nikam nije mogel
metnuti. Njegovo liepo lice izrazivalo je
veselu čud te je veselo gledal okolo tu
množinu i slušal njihove spomenke. Na je-
dan krat se proti njemu iz množine tura
nieka obilnoga tiela, i kak se je činilo, bo-
gata seljakinja sa mladom crnokosom die-
vojkom. »No« — veli već iz daleka mladiću
»Valjda otac nije mogel dojt? Jeli vas pos-
lal? Jeli, vi ste Vilhelm?«

»Je, ja se zovem Vilhelm« — odgo-
vori mladić, skine škrljak i obodve liepo
pozdravi. Pri tom pogleda onak znamenito
liepu Roziku, koja ga je opet sa svoje strane
znatizeljno u oči gledala — »čim mogu
sluziti?«

»No, em je radi naše trgovine« —
odgovori seljakinja — »otac mi je obećal, da
će vas poslati, ako on nebi mogel sam dojt.«

»Meni otac o tom nije nikaj rekel« —
veli mladić začudjeno — »ali je moguće,
da je zaboravil.«

»No je« — veli seljakinja — »ali
hodite idemo dalje od ovud u drugu ošte-
riju, ovde je prevelika stiska, tamo ćemo se
laglje dogovoriti. Ja idem naprava, a ti Ro-
zika primi pod ruku Vilhelma pak hodte
za menom!«

Mladić si to nije dal dva krat reći.
On je začarjenu dievojk prijel pod ruku
te su sad za starom išli. Uzput mu je ta
neizkusna i nedužna lađanjska dievojka
sve svoje radosti i žalosti pripovedala. Kak
čisti bieli papir ležala je ta nedužna duša
dievojačka pred njegovemi oči i on je u
sebi moral priznati, da bi se u tu čistu die-
vojk mogel do dna zaljubiti. Ovak su
veseio pol ure išli, dok je odriešita selja-
kinja našla ošteriju sa vrtom u kojem su
jednoga praznoga stola našli, za kojem su
se odmah i nastanili, dok drugi nedoju,
te su si zapoviedali na okrepu tiela, svaki
čašu pive i švajcarskog sira.

Samo se je Kožnjakovicu to čudno čin-
nilo, da se sin maršečkog trgovca Vilhelm,
koj bi imal u ime svoga oca šnjom trgo-
vinu za crnu kravu danas zaključiti, nikaj
nezanima za tu trgovinu. To je Kožnjako-
vicu uzrujavalo, jer za njezinu kravu joj

je bilo celo selo jalno, a stari Gerec si je
hodom za tum kravom skoro i nege izrabil.
Pošto pak Vilhelm nije prestal sa Rozikom
šepati i posmiehavati se, zgubila je Kožnja-
kovicova trpljivost. »No, ja mislim« — rekla
je odriešito — »za zabavu bude i pošlam
dosta vriemena, najprije se ima trgovina
zaključiti, ti Rozika idi Vilhelmu iz pred
očijuh, drugčije je posve razrešen. Možeš
se po vrtu prošetati i sve si pregledati.«

Dievojka ve začarjena stane i poslušno
otide po vrtu. »Anda« — pričme sada se-
ljakinja ozbiljno — »kak već znate, radi
se tu o črnuli. Vas otac je radi nje bil pri
meni, ona mu se je vrlo dopala, no pak
će se i vam sigurno dopadati.«

Mladić pogleda začudjeno Kožnjakovicu.
Kaj to ona misli stum »črnulom«, možbit
dapače ovu liepu dievojk crnimi lasi, koja
je šnjom tu bila? Jeli ju njegov otac izbilja
već pozna? — »Moj otac« — zapita —
»pak zar ju je on već i kada videl?«

Kožnjakovicu kimne glavom. »No, da-
kako, da ju je videl, kak vam velim, pri-
četiri dana je bil opet pri meni. On i
nju bil ves zaljubljen!«

se vtopilo. Ober varaša je gusta megla nastala. Da se počelo deniti sam išel vun na suhu zemlju, ali niti s jednom dušom sam se ne mogel ziti. Za pol vure sam spazil jedenajst na pol goli soldatov, koji su šteli zakopane ljudi vun poteci s pod poderline, ali zabadav, svi su već bili mrtvi. Kuliko ljudi je ostalo živi, neznam; najdalje 10—15 jezer i ovi svi gladuju. — To stoji, da više kak 50 jezer ljudi je mrtvih. Z Rima telegrafiraju sledeće: On potres, koj je uništil Messinu, Siciliju i Kalabriju, k najstrašnešim potresom spada. Od 1755-ga leta nepametujuju na celum svētu tak strašen potres kak je ov bil. — Onda je Lissabona uništil. A ve veliju, da je ov potres spodoben k onoj nesreći, da je Pompeji varašu uništil. — Vu velikoj kmici je na jezere i jezere ljudstva kričalo, javkalo, drkalo po vuzkih vulicah, i z jedne i z druge strani rušile su se zidine na nje. — Dok se varaš rušil, morje je hrumelo, metalo se, kak da bi jezero zveri počelo ručati. Po vulicah je do košena stala voda, a kmica je takva bila, da je čovek na jen korak ne videl pred sobom. — Samo onda se zasvético, da se jedna ili druga hiža vuzgala. — Ali od zemeljskoga potresa je strašneši bil morski potres. Na 50 metrov visoko se zdigel valj, i v drugim hipu se hitil na varaš, tak, da je jednu stran varaša tak rekuć pogutnul. — De su prije lepe, visoke palače stale, ve je tam prevzelo mesto gluboko morje. — Zidine s ljudmi skup v jednim hipu vtunulo je v morsku glubljinu. »Secolo« javiju z Palermo: Potres je Messinu do fundamenta uništil, tak, da je kamen na kamenu ne ostal. — Z med 160 jezer stanovnikov najdalje, ako se 12 jezer oslobodilo, ovo drugo je mrtvo. Po takvim bi 148 jezer ljudi vumrlo v ovoj nesreći. — Z Rima javiju, da se v kataniji »Immakulata« zvana cirkva oće porušiti. V Kataniji je više stotino ljudstva odpravilo se na proseciju. Išli od vulice do vulice. — Za čas dojde jeden strašen valj, i vdrugim hipu je zniknula cela prosecija. Sve cirkve i kapelice su se porušile. — Z Katanzaro javiju: V Palmi su 300 mrtvi ljudi potegli vun z pod podrtine. Tak veliju, da je još 300 odzadi. — V Bagnoro zvanim varašu je do 1000 ljudi vumrlo. Kak ovi telegrammi kažeju, tu je od takove nesreće reč, da čoveku lasi idu gori od straha, tak strašno je to za čuti. — Pak još se najdu takovi, koji veliju, da ga ne Boga?!

— **Posledica potresa.** Niti s rečjom zgovoriti, niti s perom spisati nije moguće onu groznu nesreću, koju je potres zrokuval. — Na sve strani plač, krič i javkanje. Posledice ovoga potresa su takove, da nē za izreći. Najstrašneši krvolok nebi mogel zmisлити gorše muke, kak oni nesretniki triju, koje je varaš pod se zakopal. Za jednu devojku pišeju iz Reggio varaša, da nju je v snu dostigel potres, i od velikoga straha beži na shod, kak već imaju velika gospoda pred hižom, stela je doli skočiti na vulicu, ali oprava se njoj zadela za gatre, i puca je s glavom doli visela na pol gola. Četiri dni je visela tak, bez toga, da bi njoj što mogel pomoći. Veter nju je sim—tam nuhal, dok je od velike muke nē spustila dušu. — Jedna žena, koja se oslobodila od smrti, pripoveda, da je onu noć, da je bil potres, doli opala z prvoga kata v pivnicu, de je čeli devet dni sedela med ruševini. I on čas, dok je ona v pivnici prebivala, je njena familija, muž i troja deca, gori ostala na u, ran ober njene glave. — Za čas čuti, bli z kata curi njene dece krv, ran na

njenu glavu, s počelka topla, a potlam mrzla. — Da su ženu vun potegli, bila je v najzalostnešem položaju. Na drugo nepametuje, samo na on krvavi dezdj, koj je curel na njenu glavu. Jeden dopisnik, Korriere della Sera zvanih novin je pešice otišel z Bagnare prek v Reggio, i piše, da po vulicah na sve strani bežiju mrtvi ljudi. Dē-dē je videti s bledim obrazom čoveka, koj se oslobodil od smrti, ali od velike slabosti i boli niti se gibati nemre. — Koji su jakše narave, oni podjedno tiraju v krej zgladjene pse, koji pod siloma očuju mrtve požreti. Nekojeja ne moči drugač v krej spraviti, kaj ga strliju. Ljudi vstreljene pse nad ognijum držiju, i onak, na pol sirove pojeju. Iz Messina varaša javiju, da pred varaškoj hiži vežeju i vračiju dōktori one, koji su još živi ostali. — A oko njih sami mrtvi. Mrtvi i živi ljudi ležiju križ-kraž po celim varašu. — De god je najti na pol zjedeno telo, kaj su psi napravili. — Tu jedna ruka, tam noga, tu čovek bez glave, tam opet jeden bez ruk ili nog leži v krvi. — A oko njih sama podrtina na 8—10 metrov višijnavi. Jedni još i ve javčeju pod podrtinom, ali ne njim je moći pomoći od strašne ruševine. — Šifi podjedno voziju soldate, koji neprestano, den i noć delaju, kopaju, vlečeju mrtve, na pol mrtve ljudi vun z pod podrtine. Do ve su 20 jezer mrtvih potegli vun, a jošće je odzadi do 40 jezer, ako ne više. — K tomu duha je takša, da nē za zdržati. Med pomoćniki na prvim mestu stojiju taljanski kralj i kraljica. — Osobito kraljica se trudi neprestano. Den i noć dvori beteznikom hodi, drče sim-tam med podrtinami, de bi mogla kojeja nesretnika osloboditi od smrti. — Potres je još niti ve ne prestal. — Da god se stepe zemlja, tak, da i one zidine, kaj je još ostalo, se podjedno rušiju. — Kamen na kamenu v ovim varašu ne ostane. — Čeli svēt se genul, da priskoči v pomoć ovim siromakom. V čeloj Europi, Aziji, Americi neima mesta, de nebi nabirali za ove nevoljnike, koje je Bog s tak groznom kaštigom dohitil. — Kongressus Sjedinjenih Državah (Amerika) je sam pol-drugi milion dollarov alduval na ovaj cil. — I naš Magjarski orsag neče ostati odzadi. — Po celim orsagu nabiraju dare za ove nesretnike. — Dragi Medjimurci! Naj se gene i vaše srdce nad ovimi nevoljniki, i hodno na pomoć i mi onim, koji suznatimi očmi kričiju k ljudem celoga svēta: pomorite nam dragi, ar mi sami si nemremo pomoći! — Kaj veli i zapoveda naša vera: Ljubi bližnjega tvojega, kak samoga sebe. — A što je naš bližnji? Svaki čovek, — budi prijatelj ili neprijatelj. Držimo se toga dragi Medjimurci, i v trgnimo od naših zub faleček kruha, koj bu neprecenjani dar za one, koji si trgaju lasi od neizrečene boli. — Oni su daleko od nas, ali naše srdce mora, da dojde do njih. — Telo naše je doma, ali duh i srdce naše mora da bude tam, de je Sudoma i Gomora. — Niti oko vidlo, niti vuh čulo takovu nesreću, kak je ve v Taljanskom. — Uredništvo ovih novin se vam lepo moli: smilujte se dragi Medjimurci, bogoljubni kršćeniki ovim, koji se k vam obračaju za pomoć! Svećenik vu cirkvi, učitelj vu školi, notarjuš i biro v občini, krčmar med svojimi gosti naj nabira dare za ove siromake. — Najmenši filler bude povoljen dar pred gospodinom Bogom, koj naše čine vidi, kak svršavamo njegovu zapoved, koju je on navučal: Ljubi bližnjega, kak samoga sebe, i budi mu na pomoć, de ti je samo prilika. — A naše štovane čita-

telje prosimo, da svoje dare pošleju na ime Izdateljstva ovih novin. — Još jedenput vas prosimo: genite se dragi Medjimurci i pomorite onim, koji su v nevoljil!

— **Dr. Lakó Imre** fiskaliuš si je svoju kancelariju u Letenje odprl.

— **Strašno razbojničvo v Székesfehérváru.** Kre kolodvora székesfehérvarskoga stoji pošta. — 2-ga januara večer se v kolodvorskoj kancelariji 20 osobah zdržavalo, a na pošti su bili četiri i to: Schmidt Ferencz telegrafist, Kiss Zoltan kontrolor od pošte, zvuon ovih Berényi Istvan i Szajko Jozef postarski slugi, koji su čakali čuga, koj bi moral od Kanize doiti. — Pred postarskom hižom v ganjku je spal Berényi na jednoj stolici. Po polnoći ob 2 vuri je čul Berényi, da je nešči jako klopil s vratmi. Još je nē prav k sebi došel, da pred njega stupi jeden čovek, ves oboružen, a na obrazu je imel larfu. — Sim spenezi! — zakriči razbojnik. — V ruki je držal jeden Manlicher-karabiner a z žepa su mu ljukali tri revolveri i jeden dugi nož. — Na rameni je visela jedna črna taška, kak to poštari nosiju. Berényi se na to presenetil, i v prvim hipu je niti nē mogel pregovoriti. Ve po drugoč zakriči razbojnik: Najte si nikaj premišljavali, nego sim s penezi. Berényi je počel kričati, na kaj dobeži knjemu Szajko Jozef sluga, i ov, kak je zgedal oboruženog čoveka, najenput odbeži nutri v hižu, da zbudi Kiss Zoltana i Schmidt Ferencza. — Da je videl razbojnik, da svi bežiju nutri, išel je i on za njimi i nutri zakričal: Sim s penezi, kaj god imate, drugač vam je tu smrt! Činovniki se zgedaju jen na drugoga i v onim hipu su ne znali, kaj su čineći. — A razbojnik zakriči po tretijput: No, kaj bu, brže sim s penezi! Odstranite se, — pregovori ve Berényi, drugač nebu dobro. Ja sam već povedal, — odgovori razbojnik, da se nikomu nesmilujem, i sve vas postrēlam, ako mi nedate peneze. Zatim zdigne gori revolvera i veli: Zabada v branite, vujti ak i onak nemrete, ar čela pošta obkoljena je s mojimi pajdaši, i koj vun stupi z hiže, njega najenput strliju. Na to su se prestrašili poštari i zemeju vun z kasse peneze, 60 jezer korun, i देनेju na stol. — Schmidt se od straha pod postelju skril. Kiss je brojil peneze na stol, Berényi je držal torbicu, a Szajko je grnul peneze v torbu. — Žurimo se žurimo, — veli razbojnik — kajti nemam vremena! — i sploh se zgedaval na vrata. — Da su već penezi bili v torbi, galženjak zapove Berenijju, da naj mu torbu obesi na sinjak, kaj je Berényi napravil. Onda je išel nazrt proti vratam, i predi kak bi vun stupil, naperi revolvera proti Kissu, i v ovim hipu jedna kuglja doleti v čelu i Kiss se mrtve prehitil doli. Zatim je još triput strelil. — Na to su ovi tri pobegli v zadnju menjšu hižicku, a razbojnik za njimi i počel je pod jedno strelati. Dve kuglje su pogodile Berényija, koj se zrušil na jen stolec i najenput zakričal vu zdvojnosti: Primimo galženjaka! — To je hšnilo. — V drugim hipu se hiti Szajko na razbojnika i onda se mečeju nakli na smrt. — Szajko je bil jakši. Tak dugo je sukul galženjaka, dok mu je ne zel vun z ruk revolvera, a njega pak je hitil na postelju. — Ve skoči k njemu Berényi, i Schmidt se potegnul vun z pod postelje, potegneju mu vun z žepa revolvere i s revolveri su ga tak dugo tukli po glavi, dok su mu ne čelu hubanju razbili. — Galženjak je s razbitom glavom, mrtve lezal na postelji, ali poštari su se

zato ipak ne ufali vun iti, kajti su se bojali, da ima galzenjak vuni pajdaše, koji bi nje postrelali. — Anda se domislil Schmidt, sede si k stolu i telegrafira v Peštu i prosil je, da naj od onut telegrafiraju na székesfehérvári stacijon, da naj njim dojdou na pomoć. — Centrum je to odmah zpunit. Adler Lajos, koji je bil onu noć na stacijonu v službi, je spočetka mislil, da se šaliju, ali zato je itak zel sobom šest ljudi i išel na poštu. Tam je stopram spazil, da je to nē šala, nego prava božja istina. — Odmah su telefonirali redarom, koji su došli ta, i podigli izragu. — Z početka su pregleđavali razbojnika, ali niti jeden ga ne mogel spoznati. Nazadnje je spomenul jeden zeljezničar, da je jako spodoben Kern Istvanu, koj je v Székesfehérváru, za slugu pri jednoj školi. — Odmah se spraviju k njemu, ali mesto njega su samo ženu našli doma. — De je muž? — pita redar. Neznam, kam je otišel, — odgovori žena. — Onda je morala žena iti s redari na poštu, da se osvedoči, jeli je to njeni muž bil ili nē. — Na pošti nju pita redar: No povečte nam, jeli je to vaš muž, ili ne! — Žena jen čas gleda, gleda, a zatim se žuhko zaplače i veli: Je, on je, on! To je moj muž, to! — Potlam su rotili ženu, kaj zna za muža, i ova je valovala, da je to nē njegov prvi cin. V Pölöte je isto tak zaklat jednoga kućuša kak ve kontrolora. — Kak kaže izragu, ovomu galzenjaku više razbojnosti ležiju na duši, za koje bu ve pred sveznajucim Bogom dal račun. — Kossuth minister je sve četiri službenike lepo pohvalil i nadaril svakoga poleg svoje zaslužbe. — Kišovoji dovici je odredil čelu plaću, koju je njeni muž vlekel. Zvun toga je postal njoj na sprevod 1000 korun i ponudil njoj je službu pri pošti. Obedva slugi su avanzirali vu službi i plaći. — I Schmidt, koj je telegrafiral v Pestu, je dobil 500 korun nagrade. — A razbojnik je ženu i jednu 11 let staru puciku Marišnu ostavil za sobom. — Kak je dokazano, bit je strašno veliki grobijan, podjedno tukel i bil ženu i malu čerkicu.

— **Potres v Kecskemétu.** Iz Kecskemeta javiju, da je tam 6-ga januara v jutro ob 3 vuri 35 minut potres bil. A v jutro ob 6 vuri se podrugiput stepla zemlja.

— **Stosedemnajst let stara puca.** Iz Győra pišuju, da je v Koronc zvanój obćini vumrla jedna Farkas Anna zvana puca, koja je podpunoma 117 let živelá. 1791-ga se rodila, i da je pri nas bil boj za slobodu, 1848-ga, onda je već bila 57 let stara. — Kajti je imetka ne imela zato nju je obćina morala zadržati. — Svega skup tri dni je bila betežna, predi kak je preminula.

— **Od velike ljubavi v smrt.** Hegy Ferec iz Kapolcsa je jako zaljubljen bil Varga Eszter zvanu puca. — Na svaki način si nju je štel za ženu zeti, ali pucini stariši su od toga ne šteli niti čuti, — nego su nju šteli prisiliti k jednomu drugomu, za kojega pak je puca ne štela čuti. Kajti su obedva previdli, da poleg roditeljev njenih se nemreju zeti, odlučili su vu sebi, da se skončaju. Hegyi je otišel nen večer k puci i v jednoj hiži je strellil najpredi nju, a onda sebe. — Da su stariši došli nutri, već su obedva bili mrtvi. — Na stolu je ležal jeden list, vu kojem su pisali, da kajti se nemreju zeti na ovoj zemlji, barem na drugim svētu naj živij jen za drugoga.

Gabona árák. — Ciéna žitka.

mmázsa	1 m.-cent,	kor. fill.
Buza	Pšenica	22 00 —
Rozs	Hrž	16 00 —
Arpa	Jecmen	14 20 —
Zab	Zob	16 00 —
Kukoricza uj	Kuruza nova	14 00 —
Fehér bab uj	Grah beli	13 00 —
Sárga bab	„ žuti	12 00 —
Vegyes bab	„ zinešan	11,80 —
Kendermag	Konopljeno seme	18 00 —
Lenmag	Len	21 00 —
Tökmag	Košćice	20 00 —
Bükköny	Grahorka	16 00 —

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

patéka

egy régiónak bizonyult házaszer, mely már sok év óta legiobb fájdalomcsillapító szornek bizonyult készvényénél, országnál és meghitéseknél, bedörzselésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamistványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K — 80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerértára az „Arany oroszlánhoz“.

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

Szoboticzán a 73.

számu háznál

12 szekér
lóher

(2 flókban)

e l a d ó.

926 1—2

Olcsó nyersanyag!

A varázdini szövögyár elad: *mollino, domestique, osnaburg, lepedőszövetet stb. igen olcsó, gyári áron.* Az árú különösen alkalmas: *cselédlepedőnek, konyhaköténynek, alsószoknyának, alsóruhának, általában mindennemű munkaféherműnek.*

923 1—3

Csak egész darabok adatnak. 20 fillér bélyegekbéli beküldése ellenében mintával szolgálnak.

Pályázati hirdetemény.

A Sümeg városi nyilvános jellegű kórháznál egy ápolói és egy ápolónői állás megüresedett, ennél fogva felhívatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy sajátkezüleg irt kérvényüket a kórház igazgatóságához nyujtsák be.

Házaspár, kik ezen állást képesek betölteni, előnyben részesülnek

Sümeg, 1909. január hó 4.

A kórház igazgatósága.

Csáktornyán a **Petőfi-utca** egyik legforgalmasabb pontján álló **házaiban egy**

üzlethelyiség

2 szobával, konyha, éléskamra, lakamra stb. hozzátartozóval

február 1-ére kiadó.

Szocsics Mihály
mészáros.

927

LEGNAGYOBB-SZŐLŐOLTVÁNYISKOLA
AZ ÁLLAMI FELÜGYELET MELETT LÉTESÜLT

MILLENNIUM

TELEP
NAGYŐSZ
TORONTÁL M.

TERJEDELME 500 KAT.HOLD
KÉSZLET 50K MILLIÓ
ÁRJEJZÉK INGYEN

MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM

NEM A
MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM

Fal sirovo gradivo!

Varázdinska fabrika za tkati prodaje: *mollino, domestique, osnaburg, tkaninu za plahtu i. t. d. jako fal, poleg fabrične ciéne.* Roba je osobito sposobno za: *služičeno plahtu, kuhinjski fertov, dolnju kiklu, dolnju opravu, obće za svako féle delavno bielu robu.*

Samo ciéli falati se daju.

Ako 20 fillér poštarski štampilni se priposlaju, prama k tomu bude se od gornje tkanine uzor služavala.

„M-i-t-7” — „Papa megengedte! Niaz' valódi Antinicotin-cigarettafüvegyek fadóboxban!”

Figyelem! Csak a „JACOBI” jelzéssel valódi!

Minden fadóbox egy érdekes búvészkártyát tartalmaz.

072 10-26

Vadászok figyelmébe.

fegyverek, revolverek

30-50 százalékkal

olcsóbban kaphatók nálam, mintha másutt részletfizetésre vásárolna.

Kérje ingyen és bérmentve legújabb árjegyzékemet Halászati, vadászati, torna, vivó és egyéb felszerelésekből állandóan dús raktár.

Földes L.

fegyver és sportcikkek üzlete.

Budapest, II. Rákóczy-ut 6.

Naponta 100 csomagot küldök vidékre.

20 koronán aluli rendelések, csakis a pénz előzetes beküldése mellett eszközölhetők.

607 49-52

Igazán HONI gyártmányú

kosár és fonott bútorok,

különösen utazó-, kettős fedelű és egyéb kosár, továbbá gyékény, vessző, spanyolnád és bambuszból készült gyönyörű kivitelű bútor, végül változatos dísz tárgy jutányos áron kapható:

Kosár és fonott-bútor telepen

788 6-20

MURAVID.

Állomás: Kotor-Alsódomboru.

Kívánatra árjegyzék ingyen és bérmentve.

Törvényesen védve.

„Kangya-sósorszesz”

Törvényesen védve.

Legjobb fájdalomcsillapító, kitűnő, nélkülözhetetlen háziszor bedörzsölésre.

nagy üveg ára 1 K. 50 fill.

867 9-52

Kis üveg ára 80 fill.

Kapható: Csáktornyán a gyógyszerárban

és az egyedüli készítőnél:

Szücs Sándor gyógyszerésznél Kiskomárom

Zalamegye.

(Számos elismerő levél).

Szőlőoltvány, amerikai és hazai vesszőeladási hirdmény.

A nagyméltóságú Földmívelésügyi Miniszterium 6090/1996. számú szokványrendelete szerint válogatott első osztályú sima és gyökeres

Ripária-Portalis, Rupestris-Monticola és Vitis-Solonis

amerikai vadvessző, valamint ugyanily alanyokra nemestett, fenti rendeletnek mindenben megfelelő a legkiválóbb bor és csemege faj.

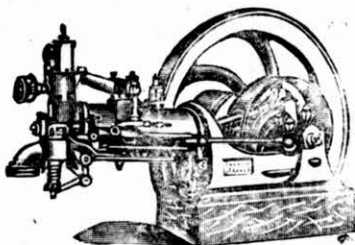
gyökeres fás és zöldoltványok

ugyszintén hazai sima és gyökeres vesszők kerülnek nálunk ezen évben nagymennyiségben eladásra.

Badacsonyi vidéki Szőlőtelep kezelősége, Capoleza, (a Balaton mellett.)

856 10-26

Legmesszebbmenő jótállás! Ká advező fizetési feltételek!

A drezdai motor-gyár részvénytársaság Németország egyik legrégebb és legnagyobb

motorgyára

szállítja az elismert legtekélyesebb, legtartósabb, legszabatosabb járású, legbiztosabb és legolcsóbb üzemi

Benzin, Nyersolaj, Gáz, Acetylen, Szivógáz

motorokat és lokomobilokat

Vezérképviselőt és raktár: Celléert Ignác és Tsa. Budapest, Teréz-körút 41.

917 10-12

Telefon szám: 12-91.

Pozor seljaci i tkalci!

eden paklec pamuka iz ces. kraj. povl. predionice i tkao-nice iz Lubljane, stare vage 10 štrene kao obično stoji kod mene samo 4 K. 06 fill. ili 2 for. 03 né., jedan paklec iz-vrstnog pamuka druge vrsti isto tako 10 štrene stare vage 3 K. 70 fill. ili 1 for. 85 né.

Neka nijedan tkalac i seljak ne propusti, da si nabavi kod mene pamuka. Iz varazdinske tvornice: platno za plahte i za svaku porabu 156 cmt. široko metar samo jednu krunu. K 1.—. Platno 75 cmt. široko dobre vrsti 44 fill. metar. Preporučujem svoje bogato skladište manufakturne robe kao gunjeve, poplone, ženske i mužke konfekcije, š-bira, cipela, putnih potreština, igračke, galanterijske i pomodne robe i kolica za novorođenčad.

Varazdinska jeftinoća. Trgovačka kuća (Waarenhaus)

LAZAR DEUTSCH,

Franjevački trg br. 6. — Telefon br. 42.

909 5-*

STOCK-COGNAC MEDICINAL

szavatolt valódi borpárlat

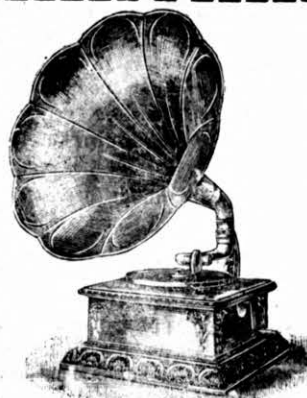
Camis és Stock

gőzpároló telepéből,

BARCOLA.

Cognac-gőzfőzde, állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt. 856 8-52

Kapható minden jobb üzletben.

Vendéglősök részére!

Tű nélkül játszó

Gramofonok,

gramofon lemezek és automatikus gramofonok

melyek csak 10 fillér bedobása után játszanak.

KAPHATÓK:

873 *-8

jutányos áron, részletfizetésre

GRANER TESTVÉREKNÉL

CSÁKTORNÁN.